

Utbildningsdepartementet, Gymnasie- och vuxenutbildningsenheten
Diarienummer U2020/00129/GV
u.remissvar@regeringskansliet.se

Remissyttrande – Validering för kompetensförsörjning och livslångt lärande (SOU:2019:69)

Sammanfattning

Region Kronoberg har av Utbildningsdepartementet beretts tillfälle att avge yttrande över ovanstående remiss.

Region Kronoberg har haft möjligheten att följa upp arbetet och välkomnar slutbetänkandets förslag med följande medskick;

- Region Kronoberg bedömer att det idag råder en avsaknad av en enhetlig definition för validering. En tydlig definition av validering bör utvecklas till att avse en förklaring för en effektiv struktur och dess omfattning.
- Region Kronoberg konstaterat att en otydlighet av organisering, samordning och styrning på nationell nivå, påverkar möjligheterna för ett regionalt arbete. Avsaknad av tydligt ansvar och styrning för samordning mellan det formella utbildningssystemet, arbetslivet (branschvalidering) och involverade myndigheter, både på nationell och regional nivå resulterar i mindre effektiva insatser som inte är hållbara över tid.
- Region Kronoberg bedömer att validering inom vuxenutbildning är av strategisk vikt för en effektiv regional struktur.
- Region Kronoberg välkomnar slutbetänkandets förslag av att ge regionerna ett lagstadgat långsiktigt uppdrag att arbeta med kompetensförsörjning. Förslaget behöver dock kompletteras i att omfatta tydligt tvärssektoriell styrning, ansvarsfördelning och samordning samt tydligt identifiera villkoren och långsiktiga ekonomiska incitament.
- Region Kronoberg föreslår därmed att ovanstående även börjar integreras i ett operativt och konkret utförandearbete i regionerna där långsiktiga ekonomiska incitament finns säkrade.

Synpunkter

Generella synpunkter

Att kompetensförsörjning blir en grunduppgift i det regionala utvecklingsansvaret välkomnas av Region Kronoberg. Valideringsdelegationen föreslår att en reglering i lag (2010:630 om regionalt utvecklingsansvar) skall ge ett tydligt mandat och ett

långsiktigt uppdrag till regionerna att arbeta med kompetensförsörjning och därmed validering.

Vidare är det viktigt att förslaget fastställer mål för regionalt kompetensförsörjningsarbete där validering tydligt ingår. Detta ska byggas på en enhetlig modell för hela landet. Det vill säga att i förslaget tydligt identifiera följande; relevanta regionala aktörer, mål, krav samt uppföljnings- och redovisningsstruktur.

Region Kronoberg välkomnar även förslaget att förordningen (2009:145) med instruktion för Tillväxtverket ska ändras så att det tydligt framgår att myndigheten ska främja, stödja och samordna samt förmedla kunskap i frågor som rör regionalt kompetensförsörjningsarbete. Dock är det viktigt att understryka att ett samordnat och tydligt tvärsektoriellt samarbete och styrning på nationell nivå mellan myndigheter och mellan berörda departement; Arbetsmarknadsdepartementet, Utbildningsdepartementet och Näringsdepartementet är viktig. Detta är avgörande om regionerna skall få rätta förutsättningar att utföra ett lagstadgat långsiktigt uppdrag att arbeta med kompetensförsörjning och validering med tydligt mandat.

Region Kronoberg välkomnar även förslaget att av den nationella strategin för regional tillväxt 2021–2027 bör framgå att det regionala arbetet ska fortsätta med att bidra till att etablera respektive upprätthålla regionala strukturer för validering.

Slutligen ser Region Kronoberg att effektiva valideringsstrukturer på regional nivå möjliggör att aktörer kopplade till bransch och/eller utbildning får kännedom om varandra. Genom att främja effektiva strukturer för validering som en självklar del i kompetensutveckling och vidareutveckling för individen och samhället främjas långsiktig kompetensförsörjning i länet. Arbetsmarknadens parter; företag och branschorganisationer, utbildningsanordnare och regionala aktörer har ett gemensamt intresse av att effektivisera valideringsstrukturer på regional nivå och därmed främja kompetensförsörjning i länet.

En ny definition av validering

Behov av gemensam definition som knyter ihop strukturerna för validering

Region Kronoberg bedömer att det idag råder en avsaknad av en enhetlig definition för validering. En tydlig definition av validering bör utvecklas till att avse en förklaring för en effektiv struktur och dess omfattning. Kriterier skall tydliggöras för att en process skall betraktas som en effektiv valideringsstruktur. Kriterier bör därmed höras av ansvariga aktörer (exempelvis regioner som slutbetänkandet föreslår genom en lagändring i lagen 2010:630) för att främja etablering av effektiva validerings strukturer.

Region Kronoberg föreslår därmed att den enhetliga definitionen av validering tydliggörs med kriterier. Detta för att en etablerad struktur skall betecknas som

effektiv och som i sin utformning tydligt främjar kompetensförsörjning och livslångt lärande.

Validering genomförs idag av en mängd olika aktörer (inom utbildning och arbetslivet) där avsaknad av en tydlighet i struktur och prioriteringar är ett faktum. En utökad definition bör i sin tur efterföljas även av valideringsutförare oavsett vilken sektor de tillhör (ex. byggnadsbranschens eller utbildningssektor).

Detta i sin tur förklarar delvis den uttalade frustrationen över att valideringsfrågan ständigt återkommer sedan många år tillbaka utan synbara framsteg eller att den gör det med väldigt små framsteg. En tydlig struktur måste föregås av en generell reglering av själva definitionen för validering. En gemensam, övergripande definition är därför en viktig förutsättning för att etablera ett sammanhållet system för validering och välkomnas därmed av Region Kronoberg.

Organisering – samverkan, samordning och styrning Ansvarsfördelning, samverkan och samordning på valideringsområdet i dag

Komplexiteten kring etablering av effektiva valideringsstrukturer ligger dels i avsaknaden av en tydlig styrning och organiserad tvärsektoriellt samarbete och i frågan. Förutom att validering genomförs av en mängd olika aktörer inom olika branscher och sektorer (utbildningsanordnare inom kommunal vuxenutbildning och yrkeshögskola, universitet och högskolor, samt valideringsutförare som godkänts av bransch, yrkesnämnd eller annan partsgemensam organisation) så har även nationella myndigheter (Myndigheten för yrkeshögskolan, Arbetsförmedlingen, Skolverket och Universitetets och högskolerådet) olika uppdrag kring främjandet av effektiva valideringsstrukturer. Regionalt utvecklingsansvariga har ett tillfälligt uppdrag att utveckla samverkan om validering på regional nivå (regleras via Regeringens mål- och villkorsbeslut för 2018) med stöd från Tillväxtverket. Både regionernas och Tillväxtverkets uppdrag är tidsbegränsat till och med 2020.

Som regionalt utvecklingsansvariga har Region Kronoberg konstaterat en otydlighet av organisering som har avspeglats i samordningen och styrningen nationellt, som i sin tur har påverkat möjligheterna för ett regionalt arbete. Avsaknad av tydligt ansvar och styrning för samordning mellan det formella utbildningssystemet, arbetslivet (branschvalidering) och involverade myndigheter, både på nationell och regional nivå resulterar i mindre effektiva insatser som inte är hållbara över tid. Ett exempel på detta är att i samband med ansökan om statsbidrag, där Skolverket ställer krav på vuxenutbildningen att erbjuda validering men ställer samtidigt inga krav på återrapportering kring antal eller utfall. Det finns exempelvis inga tydliga krav och riktlinjer kring vad validering inom vuxenutbildning skall innehålla eller att dessa skall exempelvis synkroniseras med kraven som nationella branschvalideringsmodeller (framtagna av branschföreträdare) ställer vid valideringsutföranden.

Skuldighet att erbjuda elever inom Komvux och sÄrvux validering

I avsnitt 11.3.2 f6reslÅr delegationen att det inf6rs en skyldighet f6r huvudmÄnnen att erbjuda elever i Komvux validering. Region Kronoberg stÄller sig bakom f6rslaget dÅ det kan vara ett tydligt sÄtt att nÅ 6nskade synergier mellan det formella utbildningssystemet, arbetslivet (branschvalidering) och involverade myndigheter nÄr det gÄller ansvar och styrning f6r validering akt6rerna emellan.

Vuxenutbildningens roll i kompetensf6rs6rjningen har blivit allt viktigare. Till antal elever Är vuxenutbildningen st6rre idag Än gymnasieutbildningen varf6r en sÅdan reglering skulle 6ka m6jligheter till en f6rbÄtttrad kompetensf6rs6rjning, bland annat genom effektivare kompletteringsutbildning. Inte minst inom vÄrd- och omsorg och barn och fritid som Är de mest lÄsta programmen/yrkeskurser inom vuxenutbildning, enligt Skolverkets databas. Inom bÅda dessa yrkesomrÅden finns stora behov av att sÄkra tillgÅngen pÅ kompetent arbetskraft, nationellt sÅvÄl som i Kronoberg. I Kronoberg har vi dessutom ett h6gt antal elever som lÄser inom andra yrkesinriktningar som tex industri, hotell, restaurang och turism eller bygg och anlÄggning. Region Kronoberg bed6mer dÄrf6r att validering inom vuxenutbildning Är av strategisk vikt f6r en effektiv regional struktur.

En nationell strategi f6r kompetensf6rs6rjning och livslÅngt lÄrande

I avsnitt 7.5.1 bed6mer delegationen att det finns ett stort behov av en samlad strategi f6r kompetensf6rs6rjning och livslÅngt lÄrande dÄr validering utg6r en viktig bestÅndsdel. Strategiarbetet b6r drivas gemensamt av ber6rda departement och med en bred medverkan frÅn arbetslivets organisationer, skolhuvudmÄnnen, regioner och andra ber6rda akt6rer. Med en 6vergripande strategi sÄtts valideringsfrÅgan i sitt sammanhang. Detta f6rbÄtttrar f6rutsÄttningarna f6r att etablera lÅngsiktigt hÅllbara strukturer f6r validering. Region Kronoberg betraktar f6rslaget som en grundf6rutsÄttning f6r f6rslaget under avsnittet 7.5.3.

Kompetensf6rs6rjning – en grunduppgift i det regionala utvecklingsansvaret

SlutbetÄnkandets f6rslag av att ge regionerna ett lagstadgat lÅngsiktigt uppdrag att arbeta med kompetensf6rs6rjning och validering vÄlkomnas av Region Kronoberg. F6rslaget beh6ver dock kompletteras i att omfatta tidigare nÄmnda f6rtydliganden kring tydligt tvÄrsektoriell styrning, ansvarsf6rdelning och samordning. F6rst dÅ kan regionalt utvecklingsansvariga ha goda f6rutsÄttningar att inom ramen f6r kompetensf6rs6rjningsuppdraget jobba f6r varaktig etablering av effektiva valideringsstruktur.

Vidare finns det behov av att ytterligare f6rtydliga regionernas uppdrag och mandat samt 6kade resurser genom att bl.a. identifiera krav i ett eventuellt

långsiktigt och lagstadgat uppdrag kring kompetensförsörjning och därmed validering.

För att ytterligare stärka regionernas roll föreslår slutbetänkandet även att regionerna fortsätter bidra till att etablera respektive upprätthålla effektiva regionala valideringsstrukturer, där dessa bör förankras även i den kommande nationella strategin för regional tillväxt 2021-2027. Det arbete som påbörjats i regionerna kan därmed fortsätta även efter 2020, vilket välkomnas av Region Kronoberg.

Tydliga avgränsningar, ekonomiska incitament och handling

Region Kronoberg har i sin roll som regionalt utvecklingsansvarig och i enlighet med uppdraget ”att främja etablering av effektiva valideringsstrukturer på regional nivå” (Regeringens mål- och villkors beslutet 2018) gjort en rad insatser sedan år 2018 och skickar med följande inspel.

En omfattande kartläggning och analys kring valideringsförutsättningar genomfördes i länet, *Validering i Kronoberg - en kartläggning av valideringsmöjligheter i länet*¹. Vidare samlades regionala aktörer till ett gemensamt samtal kring frågan. Arbetet fortsatte även genom en regional arbetsgrupp som fortsatte diskussionerna kring hur effektiva valideringsstrukturer kan etableras i vårt län. Inspel och lärdomar från regioner som har kommit längre i frågan (Dalarna, Gävleborg och Skåne) har inspirerat och berikat processen. Arbetsgruppens arbete ledde även till andra positiva resultat. Vuxenutbildningsfrågan (uppdraget ”att medverka i planering av regionalt Yrkesvux, enligt Regerings mål- och villkorsbeslut 2018) fick en annan dimension och därmed kunde lyftas tydligare bland länets aktörer. Region Kronoberg stod även värd för en nationell valideringskonferens i början av år 2020.

Trots alla insatser konstaterar regionen att insatser måste sättas i en tydlig kontext (kompetens försörjningsuppdraget) som tydligt identifierar villkoren, långsiktiga ekonomiska incitament/förutsättningar men framförallt tydliga avgränsningar i ett så komplext uppdrag som effektiva valideringsstrukturer har visat sig vara. Med tydliga avgränsningar avser Region Kronoberg ett förtydligande i vad en effektiv valideringsstruktur är, vilka indikatorer skall känneteckna strukturen samt vilka är minimikriterier för en effektiv valideringsstruktur. Avgörande är att valideringsstrukturer inte inrättas som en separata utan betraktas som ett verktyg och för långsiktigt kompetensförsörjningsarbete och integreras i redan befintliga strukturer (inom både bransch och utbildning).

¹ <http://blogg.regionkronoberg.se/kompetens/wp-content/uploads/sites/4/2019/06/Validering-i-Kronoberg.-En-kartlaggning-av-valideringsmojligheter-i-lanet.pdf>

Remissyttrande
Diarienum: 20RGK620
Handläggare: Zekija Mujcic,
Datum: 2020-05-26

Region Kronoberg föreslår därmed att ovanstående även börjar integreras i ett operativt och konkret utförandearbete i regionerna där långsiktiga ekonomiska incitament finns säkrade. Slutligen konstaterar Region Kronoberg att antalet validerade individer i Kronoberg bör utökas och att valideringsutförare bör resurs förstärkas i enighet med det ovannämnda.